

УДК 336.71:336.64:355.01

JEL G21, G32, H56

DOI <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2026-12-25>**Чубка О.М.**

кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів; доцент кафедри маркетингу і логістики,
Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6310-0741>

Olha Chubka

Lviv Polytechnic National University

Лобунець А.В.

бакалавр,
Національний університет «Львівська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-5168-3891>

Anastasiia Lobunets

Lviv Polytechnic National University

АНАЛІЗ ПРИБУТКОВОСТІ ТА ЛІКВІДНОСТІ АТ «УКРСИББАНК» В УМОВАХ ВІЙНИ

ANALYSIS OF PROFITABILITY AND LIQUIDITY OF JSC “UKRSUBBANK” IN WARTIME CONDITIONS

Анотація. В умовах макроекономічної та воєнної нестабільності забезпечення ліквідності й прибутковості банків є ключовим чинником їх фінансової стійкості. Метою статті є аналіз ліквідності та прибутковості АТ «Укрсіббанк», виявлення проблем у структурі активів і пасивів та обґрунтування шляхів підвищення фінансової ефективності. Дослідження базується на аналізі фінансових показників банку за 2022–2024 роки з використанням офіційної звітності та порівнянням фактичних значень із нормативними вимогами. Доведено, що консервативна структура активів забезпечує високий рівень ліквідності, але стримує зростання прибутковості. Оцінено нормативи ліквідності, показники рентабельності, чисту процентну маржу та визначено напрями оптимізації активів. Практичне значення результатів полягає у можливості їх використання в управлінні банком, а наукова новизна – у комплексній оцінці ліквідності й прибутковості в умовах воєнного періоду.

Ключові слова: прибутковість, ліквідність, банк, активи, власний капітал.

Abstract. In conditions of macroeconomic and military instability, the issues of ensuring the liquidity and profitability of banks become particularly relevant, since these indicators determine the financial stability, solvency, and ability of the banking system to perform its functions. **Purpose.** The purpose of the article is a comprehensive analysis of the liquidity and profitability of JSC “Ukrsubbank”, identification of key problems in the structure of its assets and liabilities, and justification of directions for improving the bank’s financial efficiency. **Methods.** The study is based on an analysis of the bank’s financial indicators for 2022–2024 using official financial reporting and supervisory statistics. The paper uses a comparative analysis approach of actual values of indicators with regulatory requirements, which made it possible to assess the level of financial stability of the bank in dynamics. The hypothesis of the study is that an overly conservative asset structure, on the one hand, provides a high level of liquidity, and on the other hand, limits the potential for growth in the bank profitability. **Results.** The study assessed key liquidity ratios, return on assets and capital, net interest margin, and other indicators. The main problems of the bank’s financial development were formulated and directions for optimizing the asset structure and increasing profitability were proposed. **Conclusion.** The theoretical significance of the study lies in clarifying approaches to a comprehensive assessment of the financial condition of banks. The practical significance is determined by the possibility of using the results for making management decisions in the banking sector. The originality of the study lies in combining the analysis of liquidity and profitability with an assessment of their compliance with regulatory requirements in wartime conditions. Prospects for further research include expanding the analysis to other systemically important banks

Keywords: profitability, liquidity, bank, assets, equity.

Постановка проблеми. В умовах сучасної економічної ситуації, нестабільної економіки, внутрішніх та зовнішніх факторів проблема підтримки структури активів і пасивів банків набуває особливої актуальності. Недостатня кредитна активність або надмірна концентрація високоліквідних активів знижує дохідність банків і обмежує їхню роль у фінансуванні економіки.

Незважаючи на значний обсяг наукових досліджень у сфері банківської діяльності, питання комплексного аналізу ліквідності та прибутковості українських банків, набуває актуальності, зокрема на прикладі установи, такої як АТ «Укрсіббанк». Невирішеною залишається проблема оцінки динаміки основних фінансових показників у період економічних змін та визначення факторів, що впливають на

ефективність використання активів і структуру пасивів банків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наукових дослідженнях ліквідність і прибутковість банків розглядаються як ключові чинники фінансової стійкості. Так, Вінниченко О. В. [9] акцентує увагу на здатності банків своєчасно виконувати зобов'язання та необхідності збалансованості активів і пасивів. Коротя О. Ю. [10] підкреслює важливість ефективного управління фінансовими показниками для забезпечення стабільності банківської діяльності. У працях Лисенко О. Ю. [6] та Грудзевича У. Я. і Дреборот Н. П. [7] проаналізовано вплив кризових явищ і воєнних дій на прибутковість і рентабельність банків. Ці напрацювання формують теоретичну основу даного дослідження.

Мета статті. Метою даної статті є опис і аналітичне узагальнення показників ліквідності та прибутковості банківської установи на основі даних її фінансової звітності. У межах дослідження здійснюється аналіз динаміки основних фінансових показників, що характеризують рівень ліквідності та прибутковості банку, а також їх зіставлення з чинними регуляторними нормативами. Одержані результати дають змогу систематизувати інформацію про фінансовий стан банківської установи у досліджуваному періоді та узагальнити особливості формування ключових показників її діяльності.

Методи дослідження. У процесі дослідження ліквідності та прибутковості АТ «Укрсиббанк» використано сукупність загальнонаукових і спеціальних економічних методів. Застосовано метод аналізу для узагальнення теоретичних підходів до оцінки фінансового стану банків. Статистичний і динамічний аналіз використано для дослідження змін ключових показників ліквідності та прибутковості банку у 2022 – 2024 роках. Метод порівняльного аналізу дав змогу зіставити фактичні значення фінансових коефіцієнтів із нормативними вимогами Національного банку України. Коефіцієнтний метод застосовано для оцінки нормативів ліквідності, рентабельності активів і капіталу, а також чистої процентної маржі. Графічний метод використано для наочного відображення динаміки фінансових показників. Інформаційною базою дослідження стали офіційна фінансова звітність АТ «Укрсиббанк», наглядова статистика НБУ та публічні аналітичні матеріали.

Виклад основного матеріалу дослідження. У результаті досліджень встановлено, що ліквідність і прибутковість є одними з ключових характеристик фінансового стану банківських установ. Ліквідність банку визначається його здатністю забезпечити банку своєчасне виконання грошових зобов'язань, що забезпечується збалансованістю строків і обсягів активів та зобов'язань, а також інших джерел і напрямів використання коштів [1]. Прибутковість банківської діяльності характеризується сукупністю показників, що відображають ефективність використання власного капіталу, залучених ресурсів і здійснення активних операцій. Показники прибутковості є більш інформативними для оцінювання ефективності діяльності банку.

В умовах повномасштабної війни, що створила високий рівень невизначеності та економічного стресу, банки були змушені суттєво змінити свою поведінку, а саме зменшити кредитування, збільшити частку високоліквідних активів, а також переорієнтувати ресурси

у державні цінні папери як безпечніший клас активів. Тим самим це призвело до зростання коефіцієнтів ліквідності та одночасного зниження дохідності активів, що відображає компроміс між стабільністю та прибутковістю, який характерний для фінансових установ у кризових умовах.

Вінниченко О. В. зазначає, що ліквідність є ключовою для стабільного функціонування банку. Втрата ліквідності призводить до втрати платоспроможності та нестійкого фінансового стану. Основними ознаками ліквідності є здатність банку своєчасно виконувати зобов'язання, збалансованість активів і пасивів за строками та сумами, а також забезпечення потреб клієнтів і виконання балансових і позабалансових зобов'язань [9].

Отож, між ліквідністю та прибутковістю існує тісний взаємозв'язок, який показується в таких прикладах: підтримання надмірно високого рівня ліквідності, супроводжується зниженням прибутковості, тоді як орієнтація на максимізацію доходів може підвищувати ризики ліквідності. Для аналізу управління банківською діяльністю, є оптимальним поєднання ліквідності та прибутковості.

Регулювання ліквідності банківської системи здійснюється Національним банком України використовуючи інструменти макро- та мікрорівня. На макрорівні застосовуються операції рефінансування, операції на відкритому ринку, стабілізаційні кредити, операції з державними цінними паперами, операції з встановлення мінімальних резервних вимог. На мікрорівні використовуються нормативи ліквідності, зокрема коефіцієнт покриття ліквідністю (LCR) та коефіцієнт чистого стабільного фінансування (NSFR). Незважаючи на повномасштабне вторгнення ліквідність банків впродовж 2022 року залишалась доволі високою та ключові показники мали тенденцію до зростання по банківській системі [8].

За даними авторів Грудзевич У. Я. та Дреборот Н. П. у воєнний рік дохідність української банківської системи знизилася втричі, до 24,7 млрд грн, а кількість збиткових банків зросла з 5 до 21 із 67 діючих установ. Одночасно показники рентабельності активів та рентабельності капіталу зменшилися більш ніж у три рази порівняно з початком року [7].

Попри складні умови функціонування, банківська система України упродовж дев'яти місяців 2024 року змогла зберегти високий рівень прибутковості. Платоспроможні банки отримали 118 млрд грн чистого прибутку, що було зумовлено, насамперед, збереженням високої чистої процентної маржі на тлі зростання обсягів кредитування та вкладень в облігації внутрішньої державної позики. З початку 2024 року валовий гривневий кредитний портфель зріс на 14,5%, чистий – на 23,6%, а обсяг вкладень в ОВДП – на 21,1%. Водночас зі зниженням вартості фондування, яке стало внаслідок скорочення депозитних ставок дало змогу банкам підтримувати високий рівень процентних доходів. Операційна ефективність сектору залишалася високою, а належна якість кредитних портфелів зумовила низький рівень відрахувань у резерви. Разом з тим зростання прибутковості супроводжувалося підвищенням податкового навантаження, що призвело до зниження рентабельності капіталу банків до 45,8% порівняно з попереднім роком [5].

Отримані результати на рівні банківської системи створюють важливе підґрунтя для аналізу фінансового стану окремих банківських установ. У цьому контексті особливий інтерес становить дослідження показників ліквідності та прибутковості АТ «Укрсиббанк», оскільки його фінансові результати формуються в межах загальних тенденцій банківського сектору, водночас мають власні структурні особливості, пов'язані з консервативною кредитною політикою та значною часткою високоліквідних активів.

Надійність банківських установ забезпечується здатністю своєчасно виконувати зобов'язання перед клієнтами, що досягається підтриманням достатнього обсягу ліквідних активів і збалансованістю активів та зобов'язань банків.

За словами Лисенко О. Ю., 2022 рік став одним із найскладніших у історії української банківської системи, проте деякі банки змогли значно підвищити прибутковість. Зокрема, Укрсиббанк, який посів 2 місце серед найприбутковіших установ, отримавши 3,5 млрд грн прибутку, що перевищило результат банку за попередній рік на 59% незважаючи на його консервативну політику [6].

За результатами аналізу показників ліквідності АТ «Укрсиббанк» за 2022–2024 роки встановлено, що банк упродовж досліджуваного періоду дотримувався нормативних вимог щодо ліквідності. Коефіцієнт покриття ліквідності за всіма валютами протягом усього періоду перевищував нормативне значення 100%. Незважаючи на зниження показника у 2023 році порівняно з 2022 роком, у 2024 році спостерігалось його зростання, що свідчить про збереження високого рівня ліквідності. Аналогічна динаміка характерна і для коефіцієнта покриття ліквідності в іноземній валюті, значення якого у всі роки аналізу істотно перевищували норматив.

Коефіцієнт чистого стабільного фінансування також упродовж 2022–2024 років залишався вищим за нормативне значення 100%, що свідчить про достатній рівень довгострокового фінансування банку, попри певне зниження показника у 2024 році.

Частка високоліквідних активів в активах банку відповідала оптимальному рівню (не нижче 15%) та характеризувалася позитивною динамікою. Обсяг чистих активів банку протягом досліджуваного періоду зростав, що свідчить про розширення масштабів його діяльності.

Співвідношення позик і депозитів упродовж 2022–2024 років демонструє не лише консервативну кредитну політику банку, а й особливість структури його активів. Низькі значення показника 15,80% у 2022 р., 9,39% у 2023 р. та 8,64% у 2024 р. вказують на високу частку інвестиційних та високоліквідних активів у балансі банку.

У досліджуваному періоді банк орієнтувався на збереження ліквідності та мінімізацію кредитного ризику, що було обґрунтовано умовами макроекономічної нестабільності та підвищеною невизначеності. У структурі активів переважали вкладення в низькоризикові інструменти, зокрема державні цінні папери, тоді як частка кредитного портфеля залишалася відносно невеликою. Даний підхід забезпечував високий рівень ліквідності та фінансової стійкості банку, проте мав негативний ефект, це обмежувало можливість банку щодо формування процентних доходів, тим самим спонукаючи зниження загальної доходності активів.

Отже, надмірно низьке співвідношення позик і депозитів пояснюється консервативною кредитною політикою, яка була вибрана для мінімізації кредитного ризику, а також тим, що клієнти в умовах війни більше спрямовували кошти у депозити та високоліквідні активи.

Такий рівень ліквідності значною мірою обумовлений переорієнтацією банку на високоліквідні інструменти та державні цінні папери, що стало типовою реакцією банків на підвищений рівень невизначеності та зростання ризиків у період воєнного стану.

Аналіз показників прибутковості АТ «Укрсиббанк» за 2022–2024 роки свідчить про загалом позитивну динаміку ефективності його діяльності. Рентабельність активів, оптимальне значення якої становить не

Таблиця 1

Динаміка показників ліквідності АТ «Укрсиббанк» за 2022–2024 рр.

№ п/п	Показники	Нормативне значення	2022 рік	2023 рік	2024 рік
1.	Коефіцієнт покриття ліквідності за всіма валютами	не менше 100%	307,64	289,29	313,03
2.	Коефіцієнт покриття ліквідності в іноземній валюті	не менше 100%	286,73	242,28	345,31
3.	Коефіцієнт чистого стабільного фінансування	не менше 100%	327,35	338,23	296,65
4.	Частка високоліквідних активів в активах	не нижче 15%	39,12	29,83	32,67
5.	Чисті активи Банку	збільшення показника	13149969	17324411	21415591
6.	Співвідношення позик і депозитів	70%-80%	15,80	9,39	8,64

Джерело: сформовано авторами на основі [2–3]

Таблиця 2

Динаміка показників прибутковості АТ «Укрсиббанк» за 2022–2024 рр.

№ п/п	Показники	Нормативне значення	2022 рік	2023 рік	2024 рік
1.	Рентабельність активів	1% і більше	1,95	2,97	2,73
2.	Рентабельність власного капіталу	5% і більше	16,08	24,36	16,03
3.	Загальна дохідність активів	не нижче 12%	6,80	5,90	8,98
4.	Чиста процентна маржа	не менше 4,5%	43,08	69,19	28,07
5.	Чистий спред	не менше 1,25%	9,44	12,95	5,83
6.	Показник ефективності діяльності Банку	не менше 120%	201,46	501,83	177,71

Джерело: сформовано авторами на основі [2]

менше 1%, протягом досліджуваного періоду зростала, що вказує на підвищення ефективності управління активами банку.

Рентабельність власного капіталу, за нормативного рівня не нижче 5%, також мала позитивну тенденцію, незважаючи на зниження показника у 2024 році, що свідчить про загальну здатність банку ефективно використовувати власний капітал.

Загальна дохідність активів упродовж 2022–2024 років залишалася нижчою за оптимальний рівень 12% і становила 6,80% у 2022 році, 5,90% у 2023 році та 8,98% у 2024 році. Це свідчить про недостатню ефективність використання активів банку. Водночас зростання показника у 2024 році є позитивною тенденцією, однак банк потребує подальшого вдосконалення структури активів і підвищення результативності активних операцій.

Чиста процентна маржа, нормативне значення якої становить не менше 4,5%, характеризувалася позитивною динамікою протягом аналізованого періоду, незважаючи на певне зниження у 2024 році. Аналогічну тенденцію демонстрував показник чистого спреду, який перевищував мінімально допустимий рівень 1,25%, хоча у 2024 році його значення зменшилося порівняно з 2023 роком.

Показник ефективності діяльності банку, що відображає співвідношення загальних доходів і витрат, у всі роки аналізу значно перевищував оптимальне значення 120%. Це свідчить про перевищення доходів над витратами, водночас динаміка показника характеризувалася суттєвими коливаннями, зокрема різким зростанням у 2023 році та зниженням у 2024 році.

Частка основних засобів в активах банку протягом досліджуваного періоду не перевищувала оптимальний рівень 10% мала позитивну динаміку, що вказує на відсутність концентрації на коштах у недохідних активах.

Дослідження показало, що АТ «Укрсиббанк» стикається з низькою кредитною активністю. Зниження регулятивного капіталу банку з 17,4 млн у 2023 році до 11,9 млн у 2024 році та падіння коефіцієнта покриття

відсотків з 12,4 до 4,5 що зумовлює потребу підвищити якість управління активами, зменшити частку низькодохідних операцій та оптимізувати витрати банку, що дозволить зміцнити фінансову стійкість та забезпечити подальше зростання прибутковості [4].

Отже, зниження загальної дохідності активів зумовлено зменшенням частки кредитних операцій та високою часткою інвестицій у державні цінні папери, які мають нижчу дохідність, проте забезпечують вищий рівень безпеки в умовах економічних потрясінь.

Дослідник Коротя О. Ю. підкреслює, що сучасна банківська система потребує не лише аналізу та оцінки фінансових показників, а й розробки ефективних механізмів їхнього зростання та шляхів забезпечення фінансової стабільності. Особливо актуальною ця потреба стала в умовах повномасштабної війни [10].

Висновки. Проведений аналіз прибутковості та ліквідності АТ «Укрсиббанк» у 2022–2024 роках вказує на те, що в умовах воєнної та макроекономічної нестабільності банк реалізував стратегію збереження фінансової стійкості шляхом підтримання високого рівня ліквідності та мінімізації ризиків, у свою чергу даний підхід забезпечив своєчасне виконання зобов'язань і стабільність діяльності, однак водночас обмежив потенціал зростання прибутковості, що проявилось у недостатній дохідності активів порівняно з нормативними орієнтирами. Отримані результати відображають характерну для банківського сектору України в період воєнного стану тенденцію переваги фінансової безпеки над дохідністю, що має системний характер.

Виявлений дисбаланс між надлишковою ліквідністю та низькою кредитною активністю вказує на зростання ризик-менеджменту як ключового елементу банківського управління в кризових умовах. Причиною цього є консервативна кредитна політика яка з одного боку, знижує ймовірність втрат і підтримує платоспроможність, а з іншого навпаки стримує виконання банками їхньої економічної функції щодо фінансування реального сектору.

Бібліографічний список:

1. Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні : Постанова Національного банку України від 28 серпня 2001 р. № 368. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01#Text>
2. UKRSIBBANK – Фінансова звітність : офіційний вебсайт АТ «Укрсиббанк». URL: <https://ukrsibbank.com/about-bank/financial-documents/financial-reports/>
3. Наглядова статистика банківського сектору : офіційні статистичні дані Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>
4. Кредитування підтримує прибутковість банків три квартали поспіль : офіційне повідомлення. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/kredituvannya-pidtrimuye-pributkovist-bankiv-tri-kvartali-pospil>
5. Банки зберігають прибутковість завдяки кредитуванню та інвестиціям в ОВДП : офіційне повідомлення. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/banki-zberigayut-pributkovist-zavdyaki-kredituvannu-ta-investitsiyam-v-ovdp-19734>
6. Лисенко О. Ю. Укрсиб, Універсал, Приват та інші: банки, які здивували своїми результатами за 2022 рік. Minfin. 23.02.2023. URL: <https://minfin.com.ua/ua/deposits/articles/ukrsib-universal-privat-i-drugie-banki-kotorye-udivili-svoimi-rezultatami-za-2022-god/>
7. Грудзевич У. Я., Дребот Н. П. Фінансова стійкість банківської системи України в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2023. № 47. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2277/2198/>
8. Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану : Постанова Національного банку України від 24 лютого 2022 р. № 18. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0018500-22#Text>
9. Вінниченко О. В. Ліквідність банку: сутність, фактори впливу та методи оцінки. *Бізнес-інформ*. 2024. № 4. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2024-4_0-pages-199_206.pdf
10. Коротя О. Ю. Показники ліквідності та прибутковості банків у сучасних умовах. Сучасні тенденції в розвитку банківської системи та фінансових ринків України : матеріали наукової конференції. Дніпро, 2020. С. 128–130. URL: https://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/materiali%20conf/2020/16_Suchasn_tendents_rozv_bank_sistemi_2020.pdf

References:

1. National Bank of Ukraine (2001) Pro zatverdzhennia Instruktсии pro poriadok rehuliuвання діяльності банків в Україні [On approval of the Instruction on regulation of banks activity in Ukraine]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01#Text>
2. UKRSIBBANK (2024) Finansova zvitnist [Financial statements]. Available at: <https://ukrsibbank.com/about-bank/financial-documents/financial-reports/>
3. National Bank of Ukraine (2024) Nahliadova statystyka bankivskoho sektoru [Supervisory statistics of the banking sector]. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist>
4. National Bank of Ukraine (2023) Kredytuvannia pidtrymuie prybutkovist bankiv try kvartaly pospil [Lending supports banks profitability for three consecutive quarters]. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/kredituvannya-pidtrimuye-pributkovist-bankiv-tri-kvartali-pospil>
5. National Bank of Ukraine (2023) Banky zberihaiut prybutkovist zavdiaky kredytuvanniu ta investytsiiam v OVDP [Banks maintain profitability due to lending and investments in government bonds]. Available at: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/banki-zberigayut-pributkovist-zavdyaki-kredituvannyu-ta-investitsiyam-v-ovdp-19734>
6. Lysenko O. Yu. (2023) Uksrib, Universal, Pryvat ta inshi: banky, yaki zdvyuvaly svoimy rezultatamy za 2022 rik [UKRSIB, Universal, Privat and others: banks that surprised with their results in 2022]. Minfin. Available at: <https://minfin.com.ua/ua/deposits/articles/uksrib-universal-privat-i-drugie-banki-kotorye-udivili-svoimi-rezultatami-za-2022-god/>
7. Hrudzevych U. Ya., Drebot N. P. (2023) Finansova stiiikist bankivskoi systemy Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [Financial stability of the banking system of Ukraine under martial law]. *Economy and Society*, no. 47. Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2277/2198/>
8. National Bank of Ukraine (2022) Pro robotu bankivskoi systemy v period zaprovadzhennia voiennoho stanu [On the operation of the banking system during the period of martial law]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0018500-22#Text>
9. Vinnychenko O. V. (2024) Likvidnist banku: sutnist, faktory vplyvu ta metody otsinky [Bank liquidity: essence, influencing factors and evaluation methods]. *Biznes-Inform*, no. 4. Retrieved from: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2024-4_0-pages-199_206.pdf
10. Korotia O. Yu. (2020) Pokaznyky likvidnosti ta prybutkovosti bankiv u suchasnykh umovakh [Liquidity and profitability indicators of banks in modern conditions]. *Suchasni tendentsii v rozvytku bankivskoi systemy ta finansovykh rynkiv Ukrainy* [Current trends in the development of the banking system and financial markets of Ukraine]: Conference proceedings. Dnipro: Oles Honchar Dnipro National University, pp. 128–130. (in Ukrainian). Available at: https://www.dnu.dp.ua/docs/ndc/materiali%20conf/2020/16_Suchasn_tendents_rozv_bank_sistemi_2020.pdf

Дата надходження статті: 05.01.2026

Дата прийняття статті: 04.02.2026

Дата публікації статті: 02.03.2026